

Quicksan natuurwetgeving
Gerrit Achterbergstraat te Opheusden

5-6-2019

Opdrachtgever	Fam. Huiberts
Opdracht	Quickscan natuurwetgeving Gerrit Achterbergstraat te Opheusden
Kernmerk	30.20.01
Datum	5-6-2019
Opsteller	Glenn Lelieveld
Projectleider	Glenn Lelieveld

Averti Ecologie

Postbus 3
6870 AA Renkum
averti@averti-ecologie.nl
06-16548063

Averti Ecologie is een klein ecologisch adviesbureau, opgericht in 2014. Averti Ecologie is kandidaatlid van de brancheorganisatie Netwerk Groene Bureaus.

Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd, gewijzigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Averti Ecologie noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Averti Ecologie is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Averti Ecologie. De opdrachtgever vrijwaart Averti Ecologie voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Projectgebied	4
1.3	Beoogde ingrepen	6
1.4	Impressie van het projectgebied	7
2	Wettelijk kader	8
2.1	Wet Natuurbescherming – onderdeel houtopstanden	8
2.2	Wet Natuurbescherming – onderdeel gebiedsbescherming	8
2.3	Wet Natuurbescherming – onderdeel soorten	9
2.4	Activiteiten mogelijk door slimme oplossingen	9
3	Ecologische quickscan	10
3.1	Onderzoeksmethodiek	10
3.2	Wet Natuurbescherming – onderdeel houtopstanden	10
3.3	Wet Natuurbescherming – onderdeel gebiedsbescherming	10
3.4	Wet Natuurbescherming – onderdeel soorten	12
4	Conclusies	16
4.1	Conclusies	16
4.2	Aanbevelingen	16

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

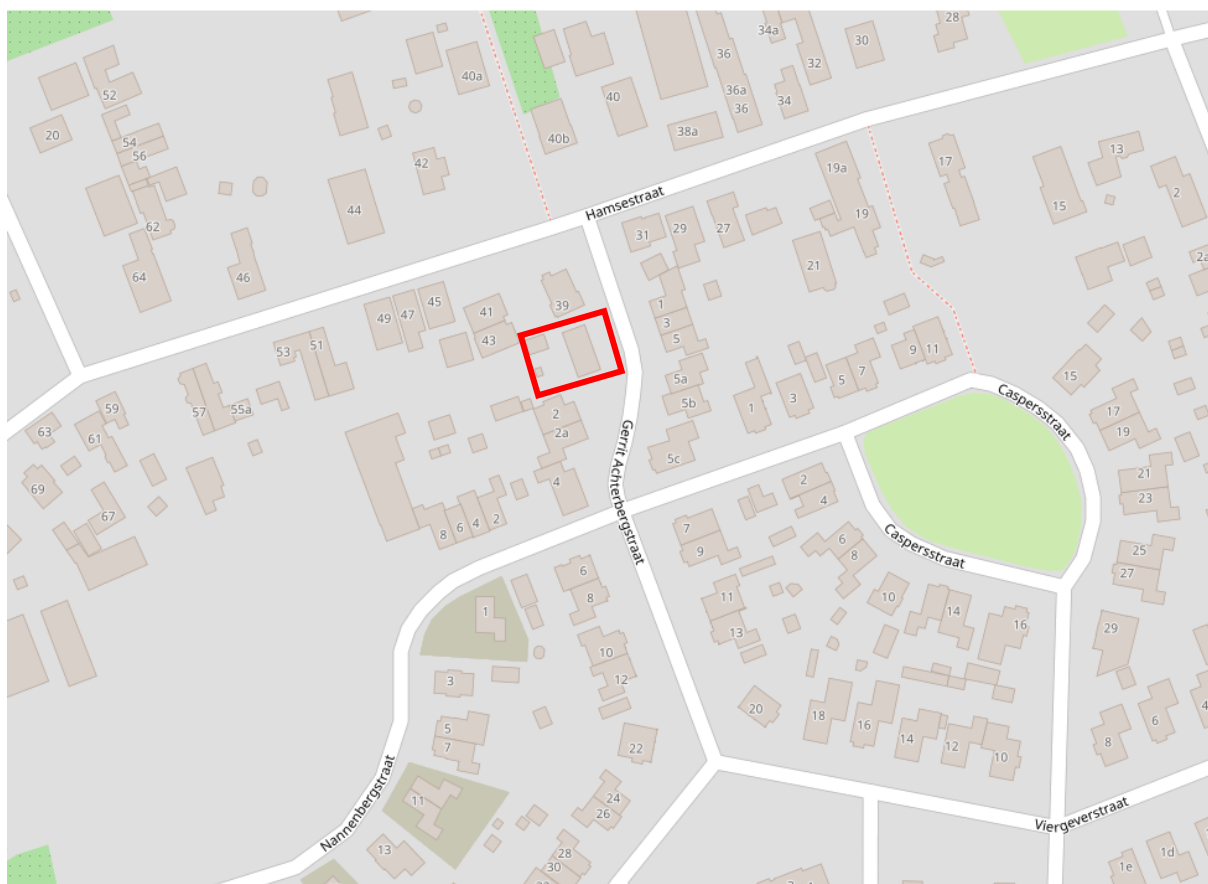
De initiatiefnemer (fam. Huiberts) is voornemens om een bijgebouw op het perceel op de hoek van de Gerrit Achterbergstraat en de Hamsestraat te amoveren en hier een nieuwbouwwoning te realiseren. Vanwege sloop- en bouwwerkzaamheden kunnen natuurwaarden beschermd onder de Wet Natuurbescherming in het geding komen.

In dit rapport geven wij inzicht in welke beschermde natuurwaarden in het geding kunnen komen.

1.2 Projectgebied

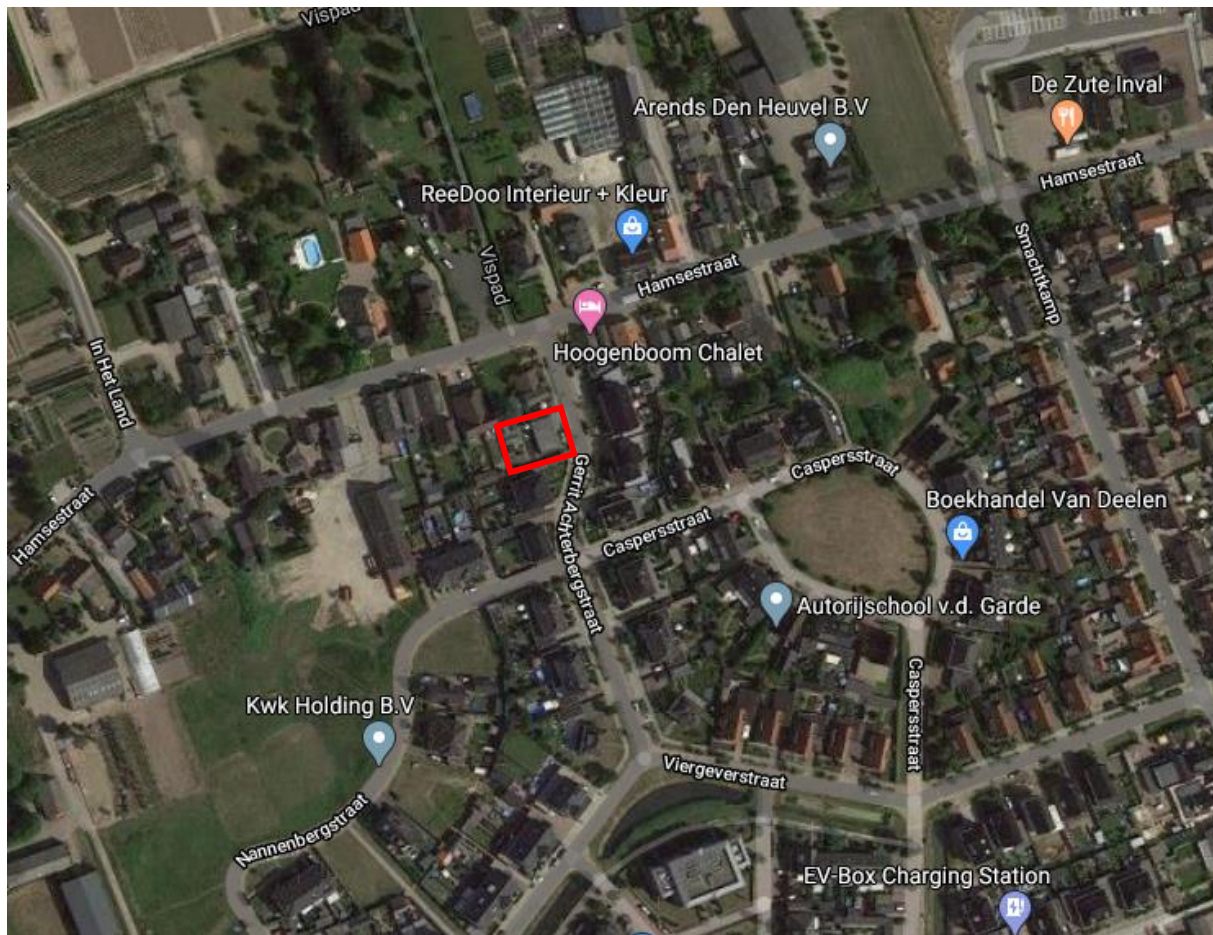
Het projectgebied ligt in een woonwijk in het westelijk deel van Opheusden. De directe omgeving kenmerkt zich door vrijstaande woningen. Op ongeveer 200 meter ligt de Rijnbandijk met daar achter het Opheusder Meer en de uiterwaarden van de Rijn.

Het projectgebied bestaat uit een bijgebouw en een deel van de achtertuin van de woning aan de Hamsestraat 39A. Dit bijgebouw heeft één verdieping en is voorzien van spouwmuur. Het dak bestaat uit golfplaten.

Figuur 1 Ligging van het projectgebied aan de Aquamarijnstraat te Helmond (rood omkaderd).

Bron: Openstreetmap.

Figuur 2 Luchtfoto van het projectgebied aan de Aquamarijnstraat te Helmond (rood omkaderd).
Bron: Google Maps.

1.4 Impressie van het projectgebied

Het te amoveren bijgebouw.

Achtertuintje achter het bijgebouw.

Achterzijde van het bijgebouw.

Detailfoto van open stootvoeg in bijgebouw

2 Wettelijk kader

De natuurwetgeving is in Nederland vastgelegd in de Wet Natuurbescherming. Deze vloeit voort uit verplichtingen op internationaal niveau, zoals verdragen en richtlijnen. Daarnaast zijn op nationaal niveau aanvullende regels vastgelegd. Sinds 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht. Deze vervangt 3 wetten; de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en Faunawet.

De Wet Natuurbescherming heeft invloed op iedereen die activiteiten en werkzaamheden (zogenaamde ruimtelijke ingrepen) verricht op plaatsen waar zich mogelijk beschermde planten of dieren bevinden. Dit is een brede doelgroep variërend van projectontwikkelaars, wegenbouwers, gemeenten die werkzaamheden aanbesteden, waterschappen, grondeigenaren en bosbeheerders tot organisatoren van evenementen, landbouwers, enzovoort. Daarbij kan het gaan om terugkerende werkzaamheden, zoals regulier beheer en onderhoud of gebruik, maar ook om eenmalige werkzaamheden zoals ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Voor ruimtelijke ingrepen is slechts een deel van de natuurwetgeving van belang. In het bijzonder gaat het dan om de verplichtingen voortvloeiend uit de Vogel- en Habitatrichtlijn en aanvullende nationale wetgeving ten aanzien van het natuurnetwerk, houtopstanden en soortbescherming. Hieronder wordt op basis van informatie verstrekt door de Rijksoverheid uitleg gegeven aan de verschillende beschermingsonderdelen.

2.1 Wet Natuurbescherming – onderdeel houtopstanden

Naast het soortenbeschermingsregime en gebiedsbeschermingsregime zijn in de Wet natuurbescherming ook de bepalingen ter bescherming van houtopstanden verankerd.

Onder houtopstand wordt verstaan: een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, die een oppervlakte grond beslaat van 10 a of meer, of bestaat uit een rijbeplanting die meer dan 20 bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen.

Bij intentie tot kap moet een initiatiefnemer dit melden bij het bevoegd gezag en moet er herplant plaatsvinden. Het bevoegd gezag kan een kapverbod opleggen ter bescherming van bijzondere natuur- of landschapswaarden. Op deze kap- en herplantplicht bestaan enkele uitzonderingen.

2.2 Wet Natuurbescherming – onderdeel gebiedsbescherming

2.2.1 Natura2000

Nederland kent ruim 160 Natura 2000-gebieden. Dit Natura 2000-netwerk bestaat uit gebieden die zijn aangewezen onder de Vogelrichtlijn en onder de Habitatrichtlijn. Beide Europese richtlijnen zijn belangrijke instrumenten om de Europese biodiversiteit te waarborgen. Alle Vogel- of Habitatrichtlijngebieden zijn geselecteerd op grond van het voorkomen van soorten en habitattypen die vanuit Europees oogpunt bescherming nodig hebben.

2.2.2 Natuurnetwerk Nederland en Natuur Netwerk Noord-Brabant

Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende

agrarisch gebied. In het Natuurnetwerk Nederland liggen:

- bestaande natuurgebieden, waaronder de 20 Nationale Parken;
- gebieden waar nieuwe natuur wordt aangelegd;
- landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer;
- ruim 6 miljoen hectare grote wateren;
- alle Natura 2000-gebieden.

2.3 Wet Natuurbescherming – onderdeel soorten

De verbodsbepalingen voor in de Wet natuurbescherming sluiten vrijwel één op één aan bij de bepalingen uit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. De verbodsbepalingen zijn gericht op de bescherming van individuen van soorten. Alle vogels, in totaal ruim 700 soorten, zijn beschermd. Daarnaast worden ongeveer 230 overige Europese en nationale soorten beschermd.

De verbodsbepalingen zien toe op bescherming van de individuen (verbod op doden en/of verwonden), hun jongen (zoals eieren), hun voortplantingsplaatsen (zoals nesten) en het leefgebied wat nodig is om te kunnen voortleven (denk aan jachtgebied). De verbodsbepalingen mogen niet overtreden worden, tenzij men een ontheffing kan krijgen (het zogenoemde 'nee, tenzij-principe'). Bij het besluit of een afwijking van het verbod kan worden toegestaan, wordt evenwel niet naar de gevolgen van deze afwijking voor het individuele dier of plant gekeken, maar naar de gevolgen voor de instandhouding van de betrokken soort.

Het aantal exemplaren van een beschermde inheemse soort dat in een bepaald geval verstoord wordt, is voor de vraag óf het verbod op verstoring overtreden wordt niet relevant, ook niet indien er geen afbreuk wordt gedaan aan de staat van instandhouding van de soort. Anderzijds hoeft niet iedere handeling die tot gevolg heeft dat een beschermde diersoort zich moet aanpassen aan de veranderende omgeving te worden opgevat als een (opzettelijke) verstoring. Ook voor de andere soorten, die niet op grond van de Vogel- of Habitatrichtlijn maar vanuit nationaal oogpunt beschermd worden, geldt dat de verbodsbepalingen zien op het individu, maar of ontheffing verleend kan worden, wordt afgewogen tegen het effect van de ingreep op het populatieniveau van de soort.

2.4 Activiteiten mogelijk door slimme oplossingen

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan de in de wetgeving genoemde criteria zijn voldaan. Deze zien toe op dat de beschermd habitatype en/of beschermde soort voort kan bestaan na de ruimtelijke ingreep. Hiervoor zijn oplossingen mogelijk, zoals het aanbieden van nestkasten.

Indien de juiste oplossingen op de juiste wijze worden toegepast, dan kan de initiatiefnemer voldoen aan de vereisten en kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen zijn bovendien vrijstellingen mogelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.

3 Ecologische quickscan

3.1 Onderzoeksmethodiek

Via de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) kan een indicatie worden verkregen van de beschikbaarheid van soortengegevens. De gegevens geven echter alleen een indicatie. Daarom is besloten geen aanvullende gegevens op te vragen maar het onderzoek vooral te baseren op een biotoopinschatting door een ecooloog.

Bij het opstellen van de quickscan flora en fauna is verder gebruik gemaakt van bestaande atlasgegevens zoals uit de websites waarneming.nl en verspreidingsatlas.nl en andere beschikbare bronnen voor verspreidingsgegevens. De meeste gegevens zijn globale verspreidingsgegevens.

Op 11 mei 2020 heeft de ecooloog C.Y.M.J.G. Lelieveld-Lange van Averti Ecologie het projectgebied en de directe omgeving verkend. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de biotopen ter plaatse en de geschiktheid voor de verschillende soortgroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie; het eenmalige veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en leefgebieden op basis van een momentopname.

3.2 Wet Natuurbescherming – onderdeel houtopstanden

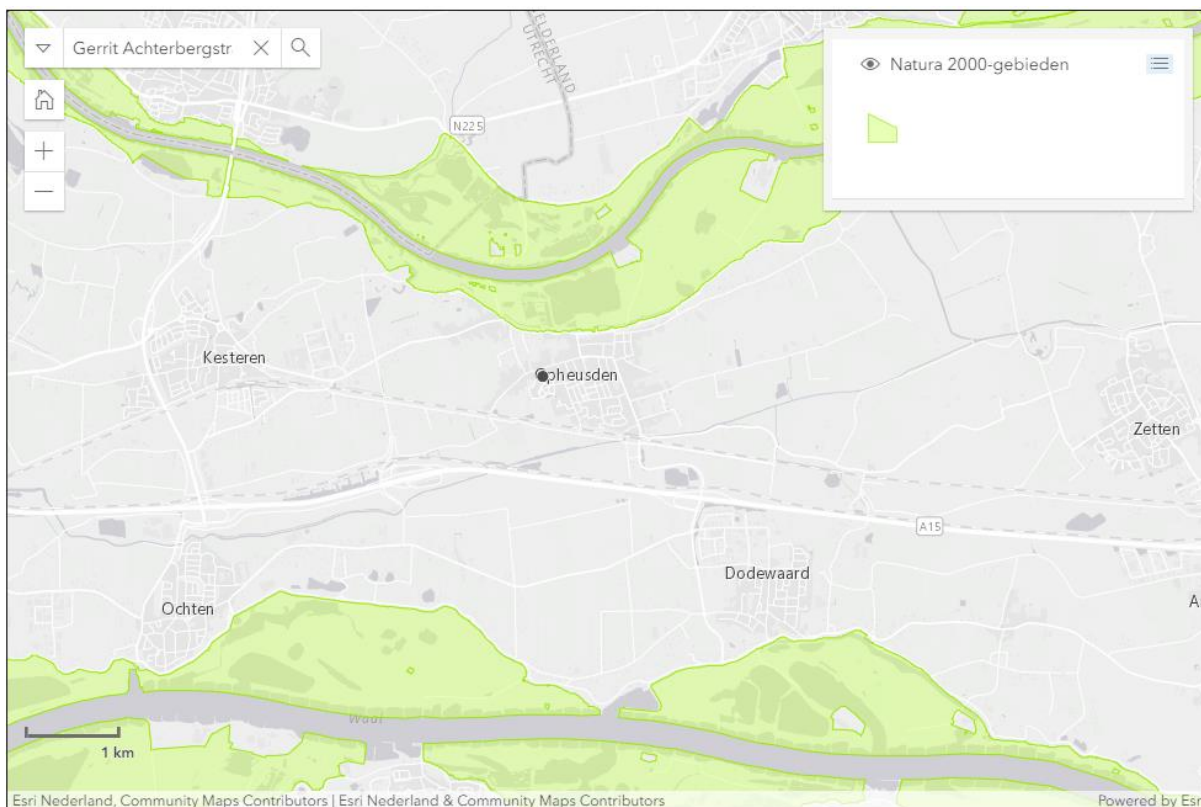
Er worden geen bomen gekapt. Het onderdeel houtopstanden van de Wet natuurbescherming is dan ook niet van toepassing.

3.3 Wet Natuurbescherming – onderdeel gebiedsbescherming

3.3.1 Natura2000

Het projectgebied ligt op ongeveer 500 meter afstand van het dichtstbijzijnde Natura2000-gebied 'Rijntakken'. De werkzaamheden zullen op het gebied van geluid, licht, menselijke aanwezigheid en trillingen slechts lokaal zijn en geen effect hebben op de omliggende Natura2000-gebieden.

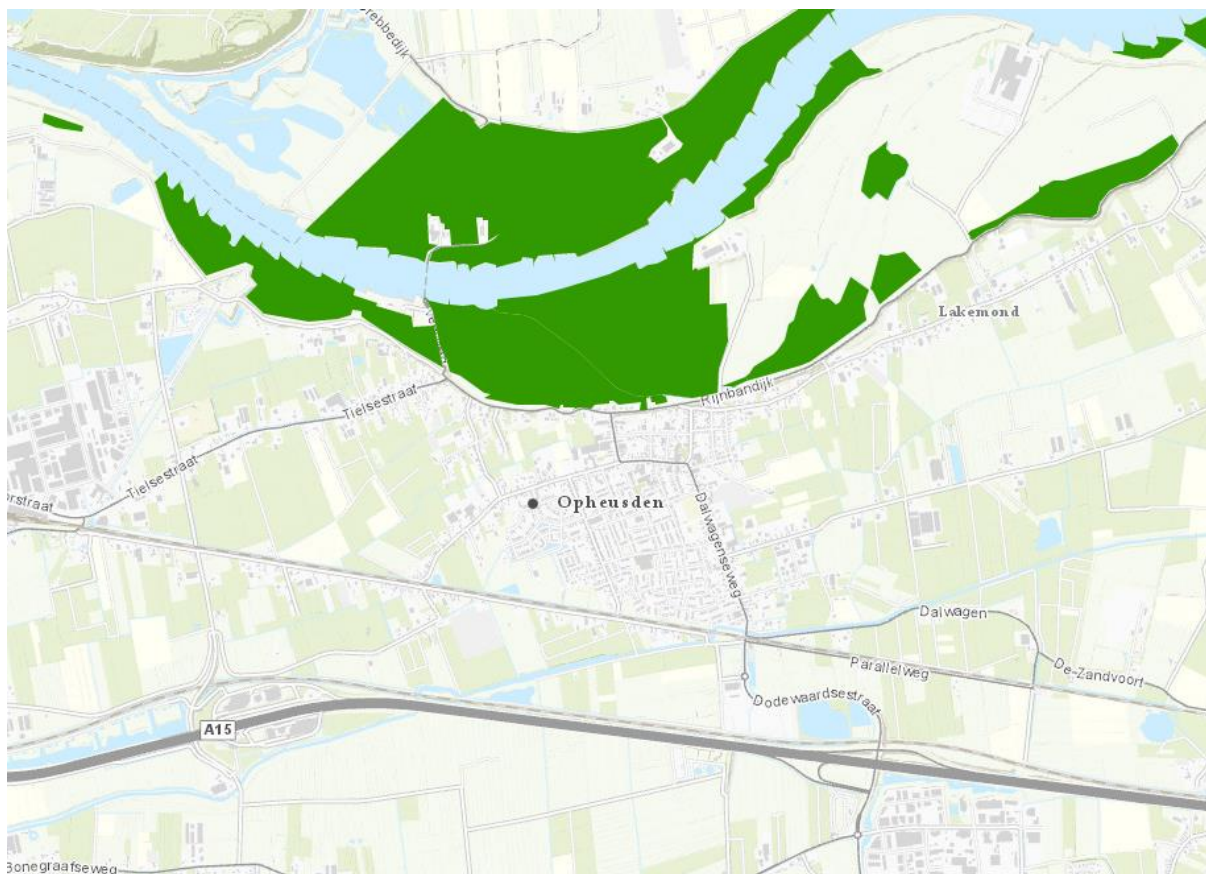
Op het gebied van uitstoot van stikstof (in het bijzonder stikstofoxiden) zijn effecten niet uit te sluiten. Op 500 meter afstand zijn in het Natura2000-gebied 'Rijntakken' habitattypen aanwezig die gevoelig zijn voor stikstof en waarvan de kritische depositiewaarden reeds overschreden. Het betreft hierbij vochtige, alluviale bossen (H91E0B) en stroomdalgraslanden (H6120). Hierdoor is het noodzakelijk om een berekening uit te voeren van de stikstofdepositie op dit Natura2000-gebied als gevolg van de werkzaamheden.

Figuur 4 Projectgebied (zwarte stip) in relatie tot nabijgelegen Natura2000 gebieden (groen gearceerd).
Bron: MinLNV via <https://www.natura2000.nl/gebieden>

3.3.2 Gelders Natuurnetwerk

Het projectgebied ligt buiten het Gelders Natuurnetwerk (GNN). Door het uitvoeren van de werkzaamheden gaat geen oppervlakte aan GNN verloren. Gezien de lokale aard van de ingreep kunnen negatieve effecten op de GNN worden uitgesloten.

Figuur 5 Projectgebied (zwarte stip) in relatie tot nabijgelegen gebieden opgenomen in het Gelders Natuurnetwerk (in donkergroen gearceerd). Bron: Kernkwaliteiten GNN GO Provincie Gelderland.

3.4 Wet Natuurbescherming – onderdeel soorten

In het kader van de Wet natuurbescherming onderdeel soorten moet worden getoetst of er ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is/kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkeling kan (indirecte) aantasting of verstoring van verblijfplaatsen en leefgebied tot gevolg hebben.

3.4.1 Vaatplanten

Het plangebied grenst aan een volledig aangelegde tuin met gecultiveerde planten. Een door de mens volledig ingerichte omgeving. Vrijwel alle volgens de Wet natuurbescherming beschermde plantensoorten betreffen zeldzame akkersoorten. Deze soorten zijn over het algemeen gebonden aan specifieke standplaatsen in natuurgebieden, natuurlijke bermen en randen of op niet intensief beheerde (graan)akkers.

Habitats waar beschermde plantensoorten kunnen groeien zijn binnen het plangebied niet aanwezig. Strikt beschermde plantensoorten worden dan ook niet verwacht binnen het plangebied.

Negatieve effecten op strikt beschermde plantensoorten zijn uit te sluiten.

3.4.2 Grondgebonden zoogdieren

In en in de directe omgeving van het projectgebied kunnen verschillende nationaal beschermde zoogdiersoorten voorkomen. In de omgeving van het projectgebied zijn diverse beschermde soorten aangetoond, zoals bunzing (*Mustela putorius*), egel (*Erinaceus europaeus*), haas (*Lepus europaeus*), hermelijn (*Mustela erminea*), konijn (*Oryctolagus cuniculus*) en wezel (*Mustela nivalis*). Voor deze soorten geldt in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling een vrijstelling voor het aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

In de omgeving van het projectgebied is in het verleden beschermde grondgebonden zoogdiersoorten aangetroffen die niet vrijgesteld zijn voor het aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling. Het betreft hierbij de bever (*Castor fiber*) en steenmarter (*Martes foina*).

Aangezien het projectgebied niet aan het water grenst of op korte afstand van waterpartijen is gesitueerd, zijn negatieve effecten op bevers uit te sluiten.

Vanwege de gebrek aan geschikte dekking zal het plangebied niet van wezenlijk belang zijn voor steenmarters.

Op basis van de verspreidingsgegevens en biotoopinschattingen tijdens het veldbezoek worden effecten op beschermde grondgebonden zoogdiersoorten binnen het projectgebied uitgesloten.

3.4.3 Vleermuizen

Algemeen

Vleermuizen zijn globaal in te delen in gebouwbewonende soorten en boombewonende soorten. Er zijn echter ook soorten die van beide elementen gebruik maken. Ook is er onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen en dergelijke) of bomen (in holten, achter de bast). Een groot aantal soorten, ook soorten die 's zomers in boomholten verblijven, overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders. Alle vleermuizen zijn opgenomen in de Habitatrichtlijn en daarom strikt beschermd in de Wet natuurbescherming.

Voorkomen van vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens komen in de omgeving van het projectgebied verschillende soorten vleermuizen voor zoals gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*) en laatvlieger (*Eptesicus serotinus*).

Hiervan verblijven gewone grootoorvleermuizen verblijven in zowel gebouwen als bomen, maar gewone dwergvleermuizen en laatvliegers zijn overwegend gebouwbewonend.

Verblijfplaatsen

Het plangebied bestaat uit een bijgebouw met spouwmuur. Deze spouwmuur is voor vleermuizen toegankelijk via open stootvoegen. Hierdoor kan bewoning van het bijgebouw door vleermuizen niet worden uitgesloten. Nader onderzoek naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen is noodzakelijk.

Voerageergebied, vliegroute

Het plangebied is van beperkte omvang en de werkzaamheden zullen voornamelijk van invloed zijn op de bebouwing. Hierdoor worden geen negatieve effecten verwacht op vliegroutes en/of essentiële voerageergebieden. Tevens voorzien de beoogde werkzaamheden in het planten van extra bomen

aan de straatkant. Dit zal eerder van positieve invloed zijn op vleermuizen.

3.4.4 Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn in en om het projectgebied onder andere de vogelsoorten ekster (*Pica pica*), huismus (*Passer domesticus*), koolmees (*Parus major*), merel (*Turdus merula*), pimpelmees (*Cyanistes caeruleus*), roodborst (*Erithacus rubecula*), stadsduif (*Columba livia domestica*) en zanglijster (*Turdus philomelos*) gehoord en gezien.

Alle vogels en dan specifiek hun verblijfplaatsen (nesten) zijn strikt beschermd in de Wet natuurbescherming. Aantasting van actief gebruikte nesten is niet toegestaan. Daarnaast is van een aantal vogelsoorten de nesten en nestlocaties (verblijfplaatsen en leefgebied) het gehele jaar door beschermd.

Deze jaarrond beschermde vogelsoorten zijn onderverdeeld in vier categorieën:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil (*Athene noctua*)).
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden (voorbeeld: huismus (*Passer domesticus*)).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders (voorbeeld: kerkuil (*Tyto alba*)).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: buizerd (*Buteo buteo*)).

De vogels uit deze categorieën zijn meestal zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar. Ook is er een lijst vogels aangewezen waarvan alleen bij effecten op populatieniveau maatregelen nodig zijn; de zogenaamde categorie 5.

Bij de naast het plangebied gelegen woning zijn huismussen gehoord en gezien. Geen van de huismussen hadden binding met het plangebied. Het bijgebouw in het plangebied biedt geen geschikte nestplaatsen voor huismussen. Negatieve effecten op huismussen als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen worden uitgesloten.

Er zijn geen andere vaste rust- en verblijfplaatsen of andere essentiële onderdelen van het leefgebied van vogelsoorten waarvan het nest jaarrond is beschermd aangetroffen in het projectgebied en deze worden hier ook niet verwacht. Wel moet men rekening houden met de aanwezige broedvogels waarvan het nest niet jaarrond beschermd is bij werkzaamheden in het broedseizoen.

3.4.5 Amfibieën

Het habitat van amfibieën is onder te verdelen in water- of voortplantingshabitat (vaak een poel, vijver of smalle watergang zonder grote vissen) en landhabitat (bosjes, struwelen e.d. en voor sommige soorten vergraafbaar zand). In de omgeving van het projectgebied zijn geschikte leefomgeving aanwezig voor diverse soorten amfibieën zoals bruine kikker (*Rana temporaria*), gewone pad (*Bufo bufo*) en kleine watersalamander (*Lissotriton vulgaris*).

Vanwege dat de werkzaamheden zich uitsluitend richtten op een woonerf zonder waterpartij of vergraafbaar zand, zijn effecten op deze soorten uit te sluiten.

3.4.6 Reptielen

In de wijdere omgeving van het projectgebied komen geen van de in Nederland voorkomende reptielen voor. Hierdoor zijn effecten op reptielen uit te sluiten.

3.4.7 Vissen

Vanwege het ontbreken van werkzaamheden aan watergangen, zijn effecten op beschermde vissoorten uit te sluiten.

3.4.8 Insecten (vlinders, libellen, sprinkhanen) en overige soortengroepen

Slechts een beperkt aantal van de zeer soortenrijke groep van de insecten is beschermd. De habitateisen van beschermde soorten binnen deze groep zijn vaak zeer locatie-specifiek en gebonden aan zeer bijzondere biotopen en/of specifieke waardplanten. Deze omstandigheden doen zich niet voor in het plangebied, effecten op deze soorten kunnen worden uitgesloten. Ook andere strikt beschermde soorten mollusken en tweekleppige kunnen worden uitgesloten in het projectgebied vanwege de afwezigheid van geschikt habitat.

4 Conclusies

4.1 Conclusies

Er worden geen bomen gekapt. Het onderdeel houtopstanden van de Wet natuurbescherming is dan ook niet van toepassing.

De beoogde werkzaamheden kunnen leiden tot een overschrijding van stikstofdepositie op beschermde habitattypen van het nabijgelegen Natura2000-gebied 'Rijntakken'. In het kader van de gebiedsbescherming onder de Wet Natuurbescherming is nader onderzoek naar de stikstofdepositie van de beoogde werkzaamheden noodzakelijk.

De beoogde werkzaamheden kunnen leiden tot het verwijderen of verslechteren van verblijfplaatsen van beschermde soorten in en nabij het plangebied. Er is nader onderzoek noodzakelijk naar de mogelijke aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen.

Indien verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig is, is het noodzakelijk om met maatregelen te voorkomen dat de beoogde werkzaamheden leiden tot een overtreding van de Wet Natuurbescherming. Hiervoor kan het aanvragen van een ontheffing bij het bevoegd gezag (Provincie Gelderland) noodzakelijk zijn. Het is aannemelijk dat indien ontheffingen nodig blijken te zijn, deze verkregen kunnen worden.

4.2 Aanbevelingen

Het nieuwbouwproject biedt kansen om iets extra's te doen voor de natuur. In de woning kunnen natuurinclusieve maatregelen genomen worden zoals het aanbrengen van inbouwkasten voor vleermuizen en neststenen voor huismussen en gierzwaluwen. Hierdoor blijven er op lange termijn ecologisch waardevolle verblijfplaatsen voor deze soorten aanwezig.